

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon interurban 113

Cena inseratov: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrť strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
sede Din 1.—, stalnim popust

Zakaj stranka nekdanjih samostojnežev propada?

Vsaka stranka živi ne od voditeljskih osebnosti, marveč od načel. Osebnost voditelja je velikega pomena za stranko. Stranke brez voditeljev ali s slabimi voditelji ne morejo doseči velikih uspehov. Vendar pa tudi najjačja voditeljska osebnost ne more nadomestiti programa v stranki. Voditelj živi in umre, program pa ne umre in ne sme umreti. Stranka živi v programu in s programom.

Samostojna stranka je med kmetiskim ljudstvom brez korenin.

Slovensko ljudstvo bi ne opravičilo svojega slovesa kot izobraženo in politično zrelo ljudstvo, ako bi šlo za stranko brez programa ali pa za stranko, ki svojega programa ne izvršuje. Ker smo Slovenci narod politične zrelosti, zato samostojna kmetijska stranka med našim ljudstvom nikdar ni mogla pognati korenin. Pri volitvah v ustavotvorno skupščino je stranka dosegla malo več uspehov, ker je bila nova stranka in ker so se nekateri nadejali, da ima dober program ter da bo po tem programu pošteno ravnala. Ko pa je delovanje strankinih poslancev dokazalo, da temu ni tako, je stranka med kmetiskim ljudstvom izgubila vse zaupanje. Kako bi tudi kmetško ljudstvo imelo zaupanje do stranke, koje ustanovitelji in voditelji so prišli iz takozvanih svobodomiselnih, kmetškemu stanu in njegovim pravam koristim protivnih strank?! Janez Pucelj je prišel iz demokratske stranke, duševni voditelj samostojnežev Albin Prepeluh pa je prišel iz socialistične stranke. Kako bi ta dva moža mogla biti kmetška voditelja kmetške stranke?

Radičeve berglje.

Ko se je reumatizem lotil samostojne kmetijske stranke ter jo lomil po vseh udih in členkih, da ni več mogla nikamor naprej, je Radiča zaprosila za berglje. Samostojneži so se obrnili do tistega, kojega so v svojem glasilu psovali za zmešanega, za pohlepneža po denarju brez smisla za požrtvovalnost, za političnega zajčka, za norca, za zločinca, ki ga je treba zapreti ter obsoditi kot neprijatelja edinstvene države. Ali more takšen človek kaj pomagati? In v res-

nici Radičeve berglje samostojnežem niso ničesar pomagale. Slovensko ljudstvo noče nič slišati za tiste, ki hodijo po hrvatskih radičevskih bergljah. Kdor ne more stati na lastnih političnih nogah, ta naj ne hodi med narod. Komur morajo prazne radičevske fraze (besede) služiti kot hodulje, ta se ne more čuditi, da bode z njih kmalu telebnil na tla. Samostojneži so se popolnoma udinjali radičevski politiki in njenim ciljem, zato so med slovenskim kmetiskim ljudstvom izgubili še tiste pristaše, ki so jih kedaj imeli. Radičeve berglje samostojnim revmatičarjem niso prinesle rešitve, marveč so povečale njihovo gorje.

Kuratela stranke liberalnih bankirjev in orjunašev.

Propad in umiranje samostojne kmetijske stranke naglo napreduje, odkar je ta stranka prišla pod kuratelo samostalnih demokratov. Slovenski kmet dobro ve iz preteklega časa, kakšni prijatelji so mu liberalni advokati in bankirji. Da ni Slov. ljudske stranke in njenih gospodarskih organizacij, bi naš kmet bil iz-

dan na milost in nemilost liberalnim oderuhoim, kakor je izdan hrvatski in srbski kmet.

Od liberalcev ustanovljene in v njihovih rokah se nahajajoče banke podpirajo liberalne časnike in liberalne organizacije, odirajo pa kmetško ljudstvo. Dokaz zato iz novejšega časa je Slavonska banka, ki je bila popolnoma v rokah samostalnih demokratov ter je tako dobro gospodarila, da je zapravila do 100 milijonov dinarjev slovenskega denarja.

Ali sodi taka stranka za voditeljsko slovenskega kmeta? V samostalni demokratski stranki so poleg liberalnih bankirjev našli zavetje razdižani orjunaši, ki so uganjali divjaške zločine nad kmetiskim in delavskim ljudstvom. Ali se sme takšna stranka še sploh prikazati med preprostim slovenskim ljudstvom?!

Politična kompanija Pucelj in Prepeluh ter Žerjav in Kramer hodi zdaj po Sloveniji ter prodaje svojo politično robo. V tej kompaniji sta Pucelj in Prepeluh veliko slabejša kompanjona, ki sta pravzaprav samo priganjača za Žerjava in Kramerja. Zato sta obsojena na propad ter tudi od dneva do dneva bolj propadata. Ni več daleč čas, ko bosta nad grobom samostojnežev Žerjav in Kramer zapela: Miserere.

Kako pa Slovenci na Koroškem!

Na letošnjem septemberskem zborovanju Društva narodov v Ženevi je med drugimi odličnimi govorniki tudi nastopil avstrijski kancler dr. Seipel. V svojem govoru je izvajal lepe misli o delovanju Društva narodov, zlasti o njegovih zaslugah za rešitev Avstrije, ki je že bila na robu prepada, o glavni nalogi Društva narodov, ki je ohranitev miru, s kojim stoji in pade Društvo narodov, o vprašanju razorožitve, v katerem Društvo dosedaj še ni storilo in doseglo tega, kar od njega pričakujejo narodi, ki so željni stalnega miru.

Ako bi bil predmet Seipelovega govora v Ženevi samo to, kar smo kratko označili, se ne bi na tem mestu podrobneje pečali s tem govorom. Razlog, da tukaj razpravljamo o njem, je Seipelovo stališče o varstvu narodnih manjšin.

Dr. Seipel za varstvo narodnih manjšin.

»Formalno pravo manjšin, seveda v začetni in zato nezadostni obliki«, tako je rekel dr. Seipel, »je bilo po mirovnih pogodbah pritegnjeno v mednarodno pravo. Da imajo manjšine, kakor sploh vsi narodi in vsa plemena, pravo, bodisi da je to pravo zapisano v kakšni pogodbi ali ne, namreč pravo držati se svojega materinskega jezika, običajev in navad svojih očetov ter virov svoje kulturne svojstvenosti in narodnosti in da morejo nekaznjeno nastopati kot pripadniki svojega naroda: to mora končno veljavno biti sprejeto v zavest splošnosti in čim prej tudi v pravila mednarodnega prava. Že na drugem zborovanju Društva narodov l. 1921 je profesor Gilbert Murray na tem mestu izjavil: »Zadovoljstvo manjšin je eden izmed skupnih interesov Evrope.« Leto pozneje je poročevalec v manjšinskem vprašanju Motta (za-stopnik Švice) rekel: »Društvo naro-